

COÖPERATIEVE VEREENIGINGEN.

N°. 101.

De Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Achlum", te Achlum.

Voor mij Dominicus Cannegieter, notaris te Tzum, zijn verschenen de heeren :

1. Arjen Draisma De Vries, fabrikant;
2. Lieuwe Annes Oosterbaan, landbouwer;
3. Cornelis Nannes Tanja, landbouwer;
4. Pieter Nannes Tanja, landbouwer;
5. Harmen Jobs Frietema, landbouwer;
6. Douwe Douwes De Boer senior, landbouwer;
7. Pieter Wiebrens Terp-tra, landbouwer;
8. Jan Jans Smit, landbouwer;
9. Anne Wiebrens Oosterbaan, landbouwer;
10. Heerke Heins Veeman, landbouwer;
11. Albert Taেকেles Swart, landbouwer;
12. Rients Pieters Dijkstra, landbouwer, allen wonende te Achlum;
13. Douwe Minnes Anema, landbouwer, wonende aldaar, voor zich en als mondeling gemachtigde van Rein Pieters Witema, landbouwer, wonende te Tzummarum;
14. Lieuwe Wijbes Anema, landbouwer, wonende aldaar, voor zich en als mondeling gemachtigde van Wiepkje Cornelis Blanksma, weduwe van Wijbe Wigles Anema, boerin te Achlum;
15. Arjen Klazes Hofstra, landbouwer, wonende te Achlum, als mondeling gemachtigde van Sjoukje Paulus Wiersma, weduwe van Klaas Aukes Hofstra, boerin, wonende te Achlum;
16. Cornelis Teunis Piersma, landbouwer, te Hitzum;
17. Dirk Jans Lont, landbouwer, wonende onder Franeker;
18. Pieter Teunis Groenewoud, landbouwer, wonende onder Hitzum;
- en 19. Jan Gerrits Koudenburg, landbouwer, wonende aldaar;

welke comparanten verklaarden bij deze akte op te richten eene vereeniging onder den naam van: » *de Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Achlum*, » en daarvoor vast te stellen de navolgende statuten.

Naam, doel, middelen, duur en grondbeginselen.

Artikel 1. De vereeniging is coöperatief, draagt den naam van » *De Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Achlum* » en heeft haren zetel te Achlum, gemeente Franekeradeel.

Artikel 2. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener *stoomzuivelfabriek* en den verkoop van te verkrijgen producten.

Artikel 33. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als buiten rechten. Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der leden noodig.

Artikel 34. Behalve het lid des bestuurs, dat zich met de administratie belast en dat eene door de leden te bepalen toelage erlangt, genieten bestuurders geene bezoldiging, doch ontvangen restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gedane voorschotten, noodzakelijke verteringen en reiskosten.

Artikel 35. Aan den administrateur wordt zoo noodig een boekhouder toegevoegd, die in alle opzichten de bevelen van het bestuur heeft te volgen.

Zijn salaris en zijne werkzaamheden worden bij instructie, door de leden vast te stellen, geregeld.

Artikel 36. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de algemeene vergadering, die eene commissie uit haar midden daarmede kan belasten.

Vergaderingen, rekening en verantwoording, stemrecht.

Artikel 37. Jaarlijks worden vier algemeene vergaderingen gehouden, in de eerste veertien dagen van elk kwartaal. In die vergaderingen worden de belangen der vereeniging behandeld en liquidatie gehouden over het afgelopen kwartaal.

De voorzitter belegt voorts zoo dikwijls vergadering, als hem in het belang der vereeniging noodig voorkomt.

Artikel 38. Buiten de benoeming van bestuurders, is de eerste jaarvergadering bestemd voor het doen van rekening en verantwoording van den penningmeester, over het afgelopen dienstjaar.

De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur, in overeenstemming met het Wetboek van Koophandel, te bepalen. Eene commissie door en uit de leden te benoemen, onderzoekt de rekening en brengt omtrent hare bevinding verslag uit.

De goedkeuring der vergadering strekt voor het bestuur tot finale kwijting en décharge wegens zijn beheer.

Artikel 39. Tijd en plaats van vergaderingen worden minstens acht dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarop de punten van behandeling zooveel mogelijk zijn vermeld.

Artikel 40. Elk lid kan zich door een medelid ter vergadering doen vertegenwoordigen. Niemand kan als lasthebber van meer dan één lid optreden.

Artikel 41. De leden stemmen hoofdelijk, over zaken mondeling, over de keus van personen bij ongeteekende briefjes. Staken de stemmen over eenig voorstel, dan wordt het geacht te zijn verworpen. Benoeming van personen geschiedt bij volstreckte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming.

Geeft ook deze geene vereischte meerderheid, dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde.

Indien het bij die stemming niet uitgemaakt is tusschen wie overgestemd moet worden, heeft er nog eerst eene tusschenstemming plaats tusschen de personen die de meeste stemmen hebben verkregen.

Indien bij de derde stemming of tusschenstemming de stemmen staken, beslist het lot.

Artikel 42. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden. Deze worden in de eerstvolgende vergadering door hem voorgelezen en na goedkeuring en vaststelling, door den voorzitter en hem geteekend.

Ontbinding en vereffening.

Artikel 43. Tot ontbinding der vereeniging wordt alleen dan overgegaan, wanneer minstens twee-derde der borgstellende leden daartoe besluit.

Artikel 44. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

Wijziging der statuten.

Artikel 45. Dadelijk na aflossing der schuld, bij artikel 10 bedoeld, worden deze statuten herzien.

Artikel 46. Geen voorstel tot wijziging wordt in overweging genomen dan in eene daartoe in het bijzonder opgeroepen vergadering, waarin minstens twee-derde der leden vertegenwoordigd is.

Tot aanneming wordt drie-vierde der uitgebrachte stemmen vereischt.

Moet, bij onvoldoend aantal vertegenwoordigde leden de beslissing worden uitgesteld, dan wordt de beslissing in de eerstvolgende vergadering genomen bij gewone meerderheid.

Artikel 47. Voor zoover daarvan bij deze statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van den zeventienden November achttienhonderd zeven en zeventig (*Staatsblad* nummer 227).

Waarvan akte, van welke door mij notaris is opgemaakt deze minute.

Verleden te Achlum, den zeven en twintigsten Februari achttienhonderd acht en tachtig, in tegenwoordigheid van Dirk Ulrichs Donia, meester verver, wonende te Achlum, en Jacob Tjerks Viersen, voerman, wonende te Tzum, als getuigen, die met de verschenen personen aan mij notaris bekend zijn.

En is deze akte onmiddellijk na voorlezing onderteeekend door de verschenen personen, de getuigen en mij notaris.

(*Geteekend* :) H. Frietema, A. Draisma de Vries, P. W. Terpstra, L. A. Oosterbaan, J. J. Smit, C. N. Tanja, A. W. Oosterbaan, P. N. Tanja, H. H. Veeman, D. D. De Boer, A. T. Swart, D. M. Anema, R. P. Dijkstra, L. W. Anema, A. K. Hofstra, C. T. Piersma, P. T. Groenewoud, D. J. Lont, J. G. Koudenburg; D. Donia, J. T. Viersen, D. Cannegieter.

Geregistreerd te Harlingen, den negen en twintigsten Februari 1800 acht en tachtig, deel 72, folio 116 recto, vak 8, vier bladen geen renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent. De ontvanger (*geteekend* :) A. Bouman.

Artikel 3. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene **stoom-zuivelfabriek**, op door haar aan te koopen grond te Achlum en verbinden zich de leden om aan deze fabriek, behoudens die voor eigen gebruik benoodigd, ter bereiding te leveren alle melk van het rundvee der boerderij bij ieder hunner in gebruik.

Artikel 4. De vereeniging verkoopt vervolgens de verkregen boter en kaas of afgeroomde melk en verdeelt de zuivere opbrengst van alle producten onder de leden, naar verhouding der door elk geleverde melk, berekend per liter.

Artikel 5. Onder zuivere opbrengst wordt verstaan de verkoopprijs, na aftrek:

ten eerste, van de kosten van emballage, vervoer, provisie en dergelijke;

ten tweede: van twee derde cent per liter geleverde melk, tot vorming van de kas der vereeniging en het reservekapitaal.

Artikel 6. Wanneer daarvan de wenschelijkheid blijkt, kan ook melk van anderen ter bereiding worden aangekocht.

Artikel 7. De vereeniging wordt, behoudens verlenging na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van achttien jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

Artikel 8. Het domicilie der vereeniging, alsmede van de leden die buiten Achlum woonachtig zijn, is ten kantore der vereeniging te Achlum.

Artikel 9. Het dienstjaar vangt aan op den eersten Januari.

Geldmiddelen.

Artikel 10. Het voor de oprichting der vereeniging, den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen, benoodigd kapitaal ten bedrage van vijftien duizend gulden, of zooveel meer of minder als zal blijken noodig of voldoende te zijn, zal worden geleend onder hypothecair verband van de fabrieksgebouwen met hetgeen daartoe door bestemming behoort, en solidaire borgstelling van de oprichters of van de leden die in hunne plaats treden. Van deze leening zal jaarlijks minstens duizend gulden worden afgelost.

Deze aflossing en de rente van het verschuldigd kapitaal wordt uit de kas der vereeniging bestreden.

Artikel 11. Er wordt een reserve-kapitaal gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar een bedrag van minstens driehonderd gulden als vaste post van uitgaaf zal worden angebracht, totdat dit fonds, met inbegrip van de door belegging te verkrijgen revenuën, een bedrag van twee duizend gulden heeft bereikt. Daaruit zullen de teruggaven geschieden bedoeld bij artikel 19.

Wordt over eenig bedrag beschikt, dan zal onmiddellijk tot aanvulling, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel worden overgegaan.

Artikel 12. Op de rekening der vereeniging worden in uitgaaf gebracht: de termijnen van aflossing der aan te gane geldleening en de verschuldigde rente, het honorarium van den administrateur en de bevoering van het dienstbaar personeel; het benoodigde voor onderhoud van gebouwen, machines en gereedschappen; voor brandstoffen, voor belastingen en assurantie, voor onkosten der administratie en voor verdere kosten van exploitatie.

Artikel 13. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden, worden bepaald naar de verhouding bij artikel 4 aangenomen.

Lidmaatschap, rechten en verplichtingen.

Artikel 14. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij die later als zoodanig mochten worden aangenomen.

Artikel 15. Tot leden kunnen vervolgens alleen worden aangenomen meerderjarige veehouders, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsrechten, die zich verbinden den inleg te betalen, welke naar de omstandigheden door de leden zal worden bepaald.

Artikel 16. Wie als lid wenscht te worden aangenomen, richt daartoe vóór den eersten April een schriftelijk verzoek aan het bestuur. Het bestuur brengt dit verzoek met zijn advies in de eerstvolgende vergadering der leden, ten einde daarover te beslissen en in geval van toelating daarvoor de voorwaarden vast te stellen.

Van het genomen besluit wordt door het bestuur den adressant kennis gegeven. Hun lidmaatschap is persoonlijk en verbindend voor een vol jaar.

Artikel 17. Rechtverkrijgenden van een overleden lid kunnen, met goedkeuring van de leden, den overledene als zoodanig opvolgen. Zij geven, zoo mogelijk binnen drie maanden na het overlijden, hunnen wensch daartoe schriftelijk aan het bestuur te kennen.

Artikel 18. De leden der vereeniging worden geacht hunne erfgenamen of rechtverkrijgenden te verbinden, om, voor het geval deze met dezelfde melkerij zich bij de vereeniging kunnen aansluiten, daartoe over te gaan, op verbeurte van alle aanspraken op uitkeering, restitutie en medeëigendom, tenzij hunne toelating wordt geweigerd.

In dit geval wordt de uitkeering geregeld naar het volgend artikel.

Artikel 19. Die om geldige redenen, ter beoordeeling der leden, genoodzaakt is uit de vereeniging te treden, ontvangt de helft van het bedrag dat door zijne melkleverantie van de bij artikel 10 bedoelde leening is afgelost, terug. In geen geval wordt deze uitkeering berekend over hooger bedrag dan zal zijn afgelost op den eersten Januari negentienhonderd en drie.

Artikel 20. Als geldige reden voor uittreding wordt onder anderen beschouwd, verandering van woonplaats, ten gevolge waarvan de onmogelijkheid ontstaat om de melk op den aangegeven tijd aan de fabriek te leveren.

Artikel 21. Hij die uit de vereeniging wenscht te treden, geeft daarvan minstens drie maanden vóór den afloop van het dienstjaar, schriftelijk kennis aan het bestuur, met opgaaf zijner beweegredenen.

Artikel 22. Op hen, die volgens het oordeel der leden, zonder geldige beweegredenen uit de vereeniging treden, is toepasselijk hetgeen bij artikel 18, ten aanzien van niet toetredende erfgenamen, is vastgesteld. Zij blijven bovendien aansprakelijk voor de schulden en schaden gedurende hun lidmaatschap gemaakt en geleden en zijn verplicht op de eerste aanmaning van het bestuur in de kas der vereeniging te storten twintig gulden per rund van het getal, dat gedurende het lidmaatschap gemiddeld door hen is gemolken.

Artikel 23. Elk lid kan wegens overtreding der statuten of van het huishoudelijk reglement en onteerende handelingen, door de leden, op gemotiveerd voorstel van het bestuur, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard, bij besluit der leden, waartoe zal worden vereischt twee-derde der uitgebrachte stemmen. Op hen is van toepassing het bepaalde bij artikel 22 ten aanzien van uittredende leden, zonder geldende beweegredenen.

Artikel 24. De leden die zich niet als borg hebben verbonden voor de leening bij artikel 10 bedoeld, hebben geen recht tot deelname aan de beraadslaging of het uitbrengen van hunne stem over eenig voorstel tot het negotieeren van gelden, het aankopen, vervreemden of bezwaren van de onroerende goederen en de liquidatie van een eventueel tekort, zoolang genoemde leening niet is afgelost.

Artikel 25. Borgstellende leden, die om geldige redenen, vóór de aflossing der schuld bij het vorig artikel genoemd, uit de vereeniging treden, behouden, zoolang die schuld niet geheel is afgelost, het recht weder tot de vereeniging toe te treden, zonder verplichting tot inleg.

Artikel 26. Met goedkeuring der leden kan het lidmaatschap van een borgstellend lid, met al de verkregen rechten, zonder verplichting tot betaling van eenige bijzondere contributie, worden overgedragen aan een ander, die dan geacht wordt eenvoudig in de plaats van zoodanig lid te zijn getreden.

Artikel 27. Borgstellende leden, die gedurende eenig tijdvak om door de leden gebillijkte redenen, verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren, ontvangen alsdan jaarlijks, met behoud van verkregen rechten, eene rente naar drie en een half percent van het bedrag waarop zij, in geval van uittreding, volgens art. 19, recht zouden hebben.

Artikel 28. Een door de leden vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

Artikel 29. Elk verschil over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement, wordt beslist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de vergadering der leden, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Ieder lid verbindt zich zedelijk, geene quaestie in dezen door den burgerlijken rechter te laten beslissen.

Bestuur, beheer en toezicht.

Artikel 30. Het bestuur der vereeniging bestaat uit drie leden, waarvan minstens twee borgstellende leden en te Achlum woonachtig moeten zijn. Zij worden gekozen door de leden, kiezen uit hun midden eenen voorzitter, secretaris en penningmeester en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement.

Artikel 31. Zij hebben zitting gedurende den tijd van drie jaren. De verkiezing geschiedt in de eerste algemeene vergadering van elk dienstjaar.

Volgens op te maken rooster treedt jaarlijks een hunner af. Zij zijn herkiesbaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds wordt gekozen, treedt af op het tijdstip, waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Artikel 32. Op gelijke wijze wordt voor elk bestuurslid een plaatsvervanger aangewezen.